

Ungdom og digital sikkerhetskultur

Norsk Senter for Informasjonssikring

NorSIS er en ideell og uavhengig organisasjon som arbeider for at alle skal ha en trygg digital hverdag

Vi fremmer kunnskap og bevissthet om informasjonssikkerhet gjennom å:

Bevisstgjøre om trusler og sårbarheter

Opplyse og veilede om tiltak

Påvirke til god sikkerhetsatferd

nett✓ett

Gratis informasjons-
tjeneste for trygg bruk av
internett og godt nettvett

slett
meg.no

Gratis veilednings-
tjeneste for de som blir
krenket på nett

security
divas

Nettverk av kvinner som
arbeider for et trygt og
sikkert internett og
fremtidsrettet IKT politikk

Nasjonal
sikkerhetsmåned

Årlig nasjonal kampanje som
retter oppmerksomhet på
cybertrusler og god
sikkerhetspraksis

Digital sikkerhetskultur

Omfattende studie i 2016

Unik studie om nasjonal digital sikkerhetskultur

Utviklet ny metode for kartlegging

Ny kunnskap; Grunnlag for tiltak nasjonalt og i bedrifter

Nasjonalt og internasjonalt anerkjent

Vår metode – vekt på kultur

Kultur former oss og hjelper oss å orientere oss i omgivelsene

Det er et "lim" mellom mennesker – våre verdier og holdninger

Det er et kompass – Hvordan gjør vi det her? Hva er rett og galt? Trygt og utrygt?

Et system av delte verdier, holdninger, kunnskaper, skikker og handlinger

Ungdom og digital sikkerhetskultur

Hvorfor ungdom?

Digitaliseringen i samfunnet angår alle og en forventer at den enkelte skal kunne delta på en trygg måte

Folk flest lærer om datasikkerhet på jobb. Hvor lærer de unge? På skolen? Hjemme? Av hverandre?

Holdninger og verdier dannes tidlig. Hva tar de unge med seg inn i arbeidslivet?

Hvilke forutsetninger har de unge?

Læreplanene inneholder noe om informasjonssikkerhet.

Monitor skole 2016

35% av skoleledere mener at utsagnet "Personvern, trygg bruk og sikring av data og informasjon er temaer i skolens planverk" ikke passer, eller passer litt.

Foreldregenerasjonen driver ikke digital oppdragelse

Medietilsynets Barn og Medier 2016

Ny digitaliseringsstrategi for skolen

Skolen som forbilde

Skolen er mer enn fag. Det er også et sted for sosial læring. Barn og unge forberedes på å ta del i samfunnet

Skolen må være et forbilde. Korrekt kunnskap må læres bort av lærere som selv kan stoffet og som er engasjerte i temaet

Skolen må også være en arena for utvikling av verdier og holdninger

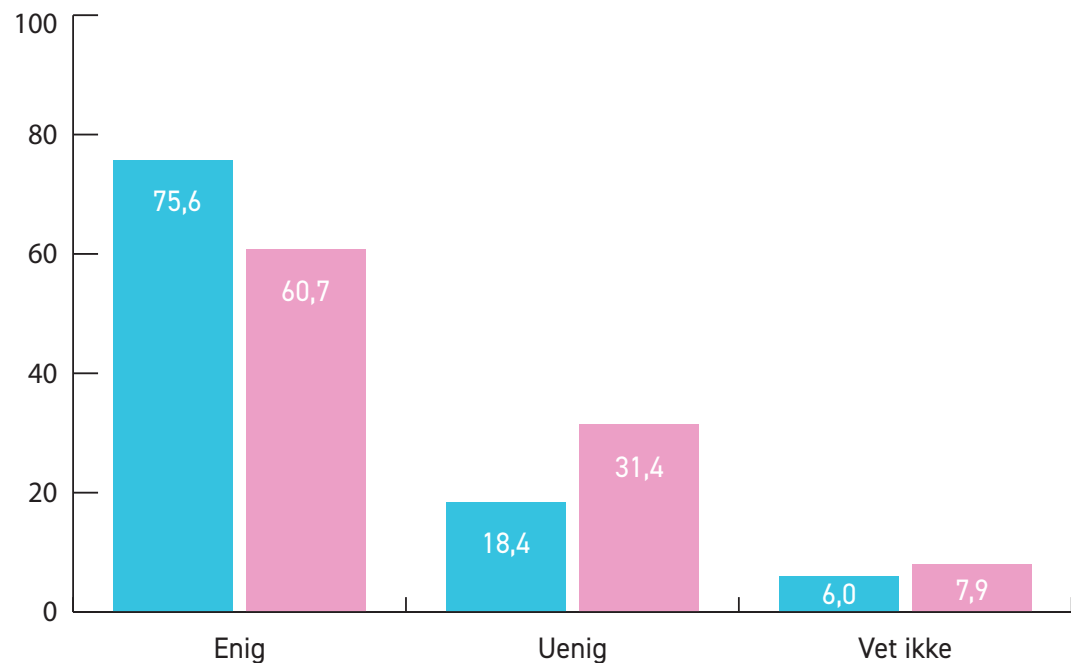
1 av 3 i 7. trinn bruker lærerens datamaskin. (Monitor skole 2016)

Mange unge forteller at de selv er mye flinkere enn lærerne. Tilfeldig undervisning av "pappaen til Håkon".

Ungdom og digital sikkerhetskultur

Våre funn

Det bør være mulig å være anonym på internett (resultat i prosent)

Anonymitet på nett

68% mener at det bør være mulig å være anonym på nett
I befolkningen forøvrig svarer 58% det samme

Anonymitet er knyttet til hets og mobbing på nett

39% er positiv til overvåking på nett. I befolkningen 59%

Kjønnforskjeller

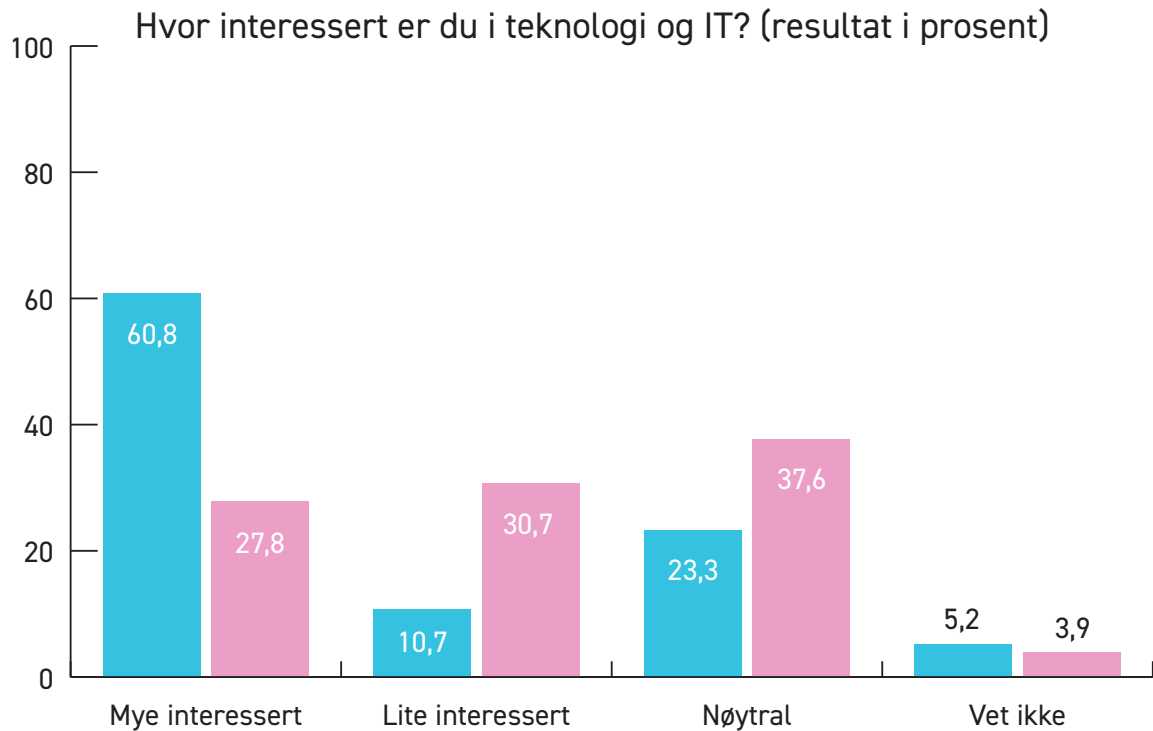

Kriminalitetsbekjempelse på nett

Større tillit til politiet blant unge.

Samtidig mener hele 58% at aktivister har en rolle i kampen mot kriminalitet. For befolkningen er dette 41%

Det er også færre unge som sier at de vil anmelde datakriminalitet

Interesse for teknologi og IT

Lavere interesse for teknologi og IT blant unge.
43% vs. 47% i befolkningen

Store kjønnsforskjeller, jenter trekker ned snittet

Dette er svært problematisk

Hva frykter ungdom på nett?

Våre funn

Å oppfatte risiko

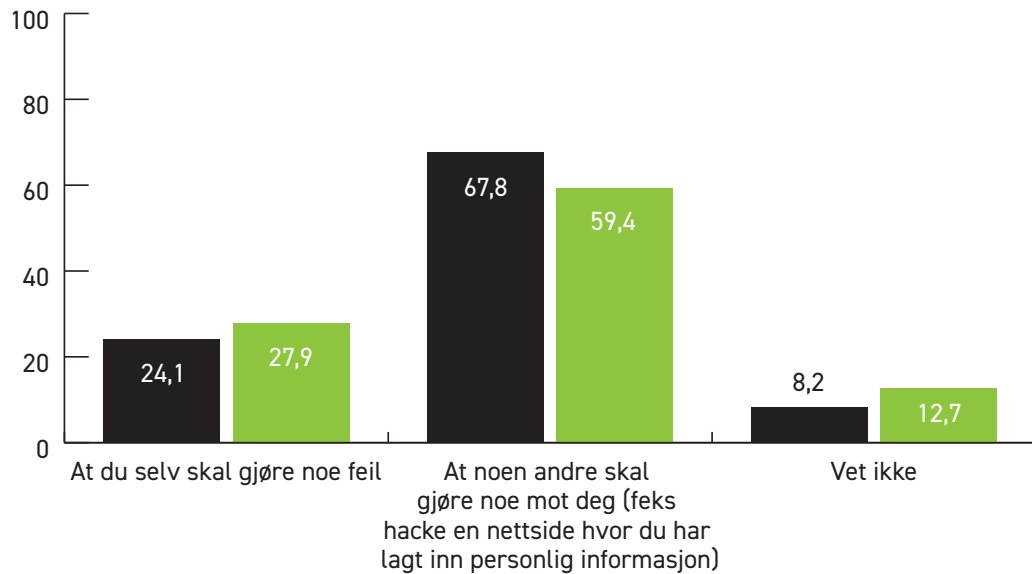
Digitale sårbarheter og trusler oppstår gjennom lange og komplekse hendelsesforløp

Når vi feiler blir det forklart med naivitet eller lav bevissthet

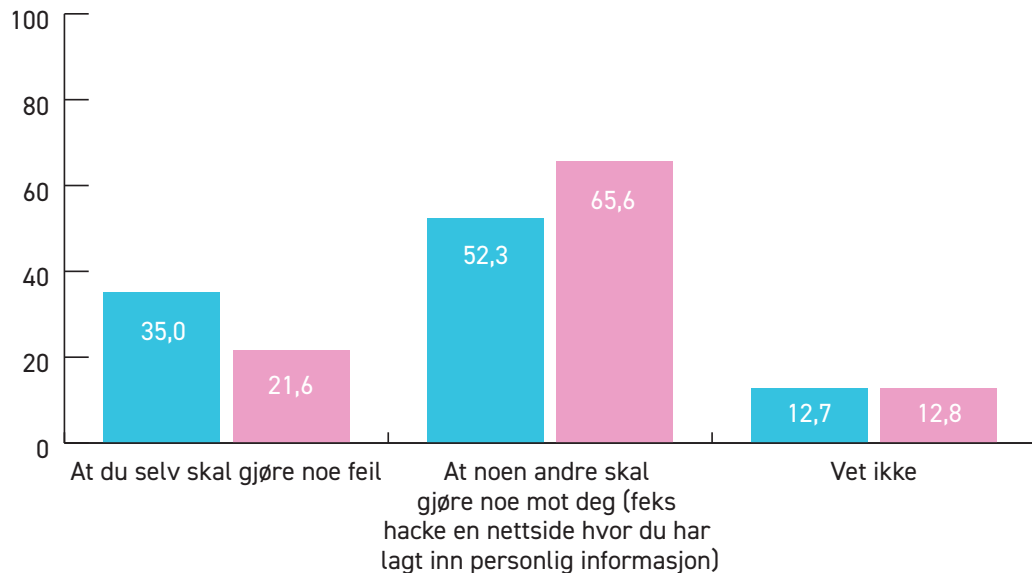
Psykologien bak er mye mer kompleks.

Hvis risiko-oppfattelse er subjektivt, hva mener da ungdom?

Hva mener du er den største risikoen på nett? (resultat i prosent)

Hva mener du er den største risikoen på nett? (resultat i prosent)

Største risiko på nett

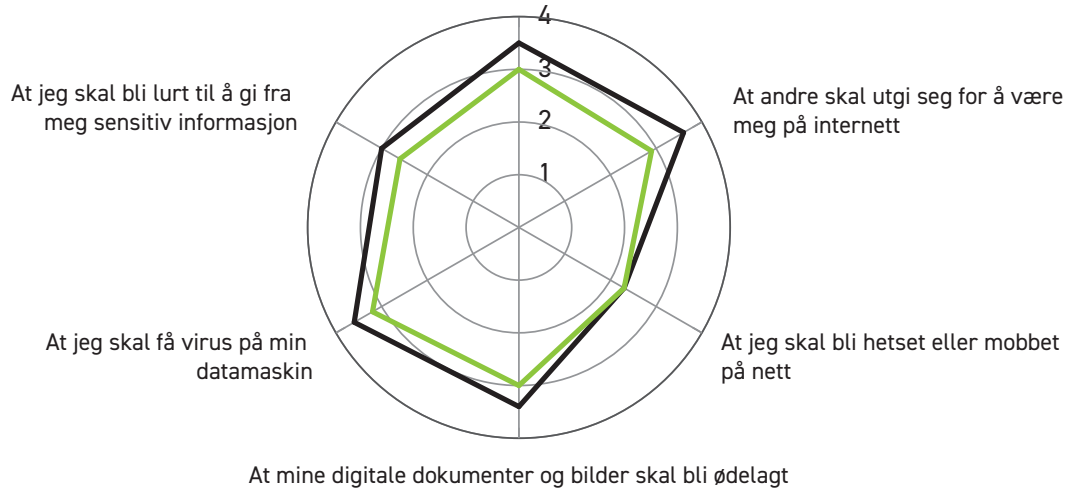
Ungdom er mer redde for at de selv skal gjøre noe feil.
Gutter er mer redd for dette enn jenter

Ser hovedsakelig på trusselen som ekstern

82% av ungdommene sier at de vet hva som er trygt på nett
For befolkningen er det 61%

Hvor bekymret er du for at det følgende skal hende deg?

At mine bank- eller kredittkort skal bli misbrukt på nett

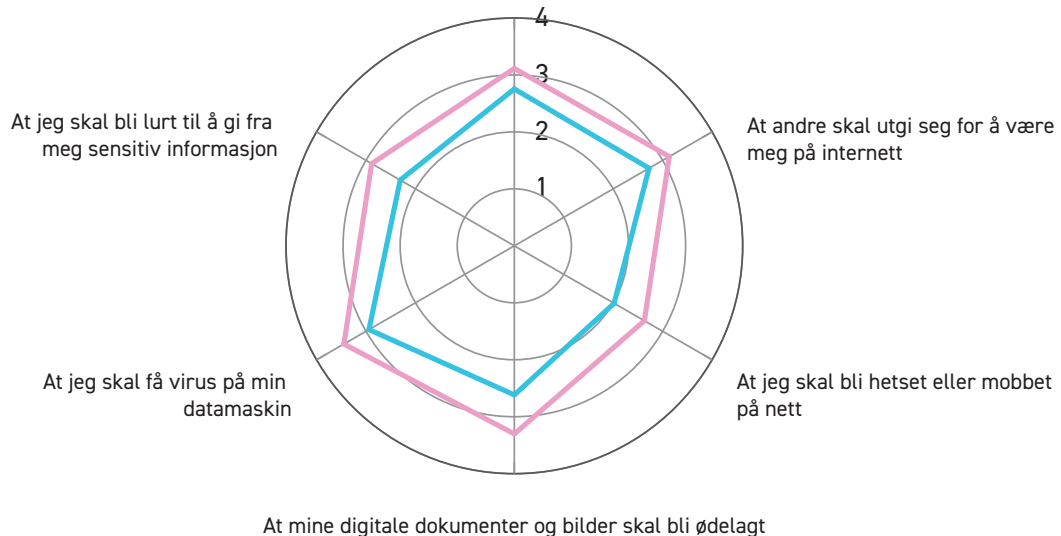

Vurderer risiko som lavere

Ungdom vurderer risiko for vanlige hendelser som lavere enn befolkningen generelt

Hvor bekymret er du for at det følgende skal hende deg?

At mine bank- eller kredittkort skal bli misbrukt på nett

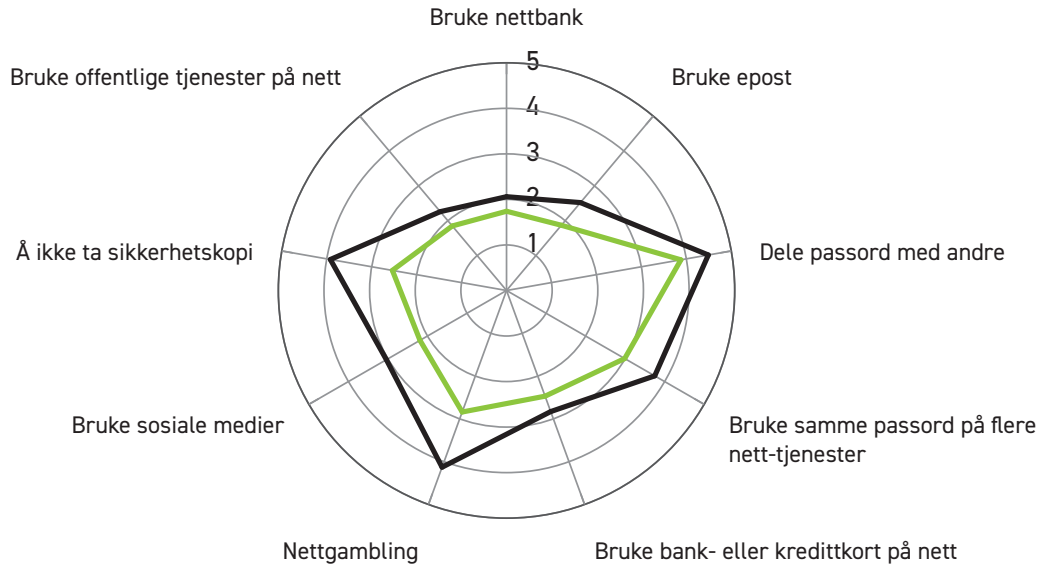

Unntaket er frykt for hets og mobbing

Også her er det kjønnsforskjeller

Jenter er mer bekymret enn gutter

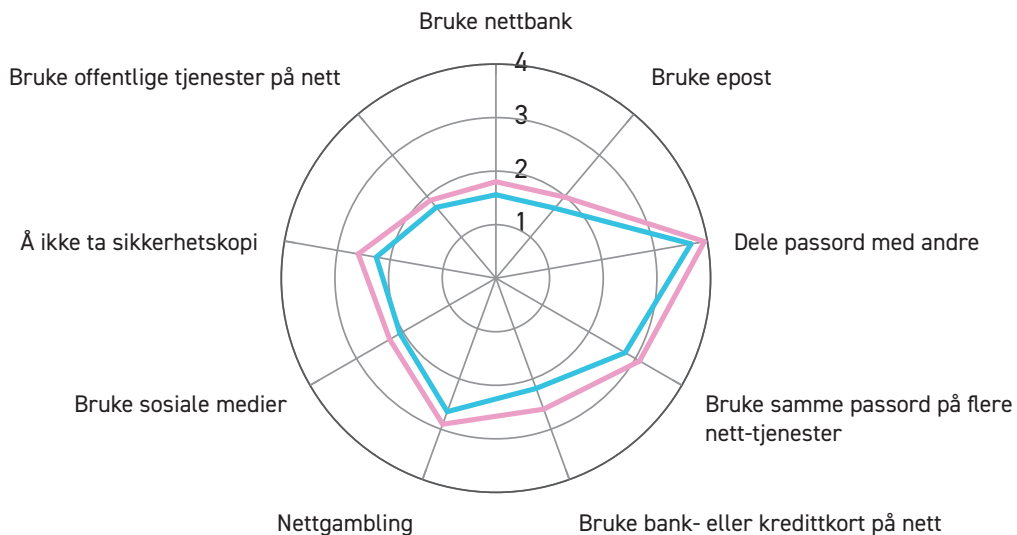
Hvor stor risiko forbinder du med følgende aktiviteter?

Vurderer risiko som lavere

Ungdom vurderer risiko for vanlige aktiviteter som lavere enn befolkningen generelt

Hvor stor risiko forbinder du med følgende aktiviteter?

Igjen er det kjønnsforskjeller

Jenter er mer bekymret enn gutter

Andre funn om risiko

42% sier at de har latt være å bruke en nett-tjeneste pga frykt for digitale trusler

Nedkjølingseffekt

50% mener at de utsetter seg for risiko på nett

19% mener at norske nettsteder er tryggere. 1.3% mener at utenlandske er tryggere

Hvordan lærer ungdom om digital sikkerhet?

Våre funn

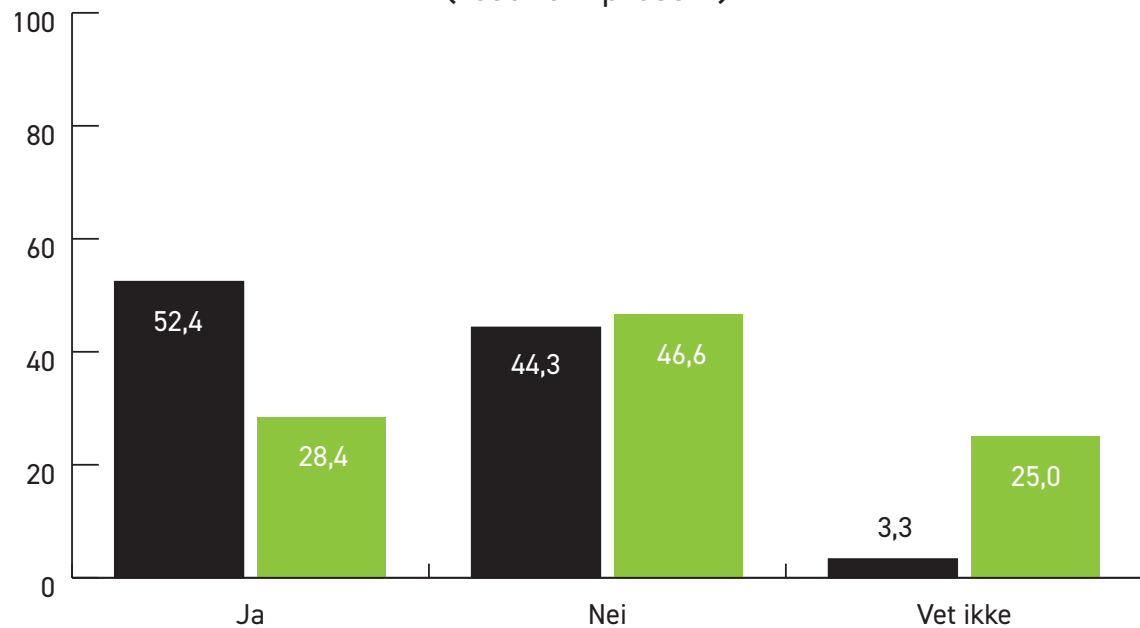
Kompetanse, kunnskap og læring

Den enkelte må ha ferdigheter til å kunne beskytte seg, men også kjenne fellesskapets normer og regler.

Kunnskap om informasjonssikkerhet er ferskvare

Hva, av hvem og hvordan lærer de unge om dette?

Har du fått opplæring i informasjonssikkerhet i løpet av de to siste årene?
(resultat i prosent)

Opplæring

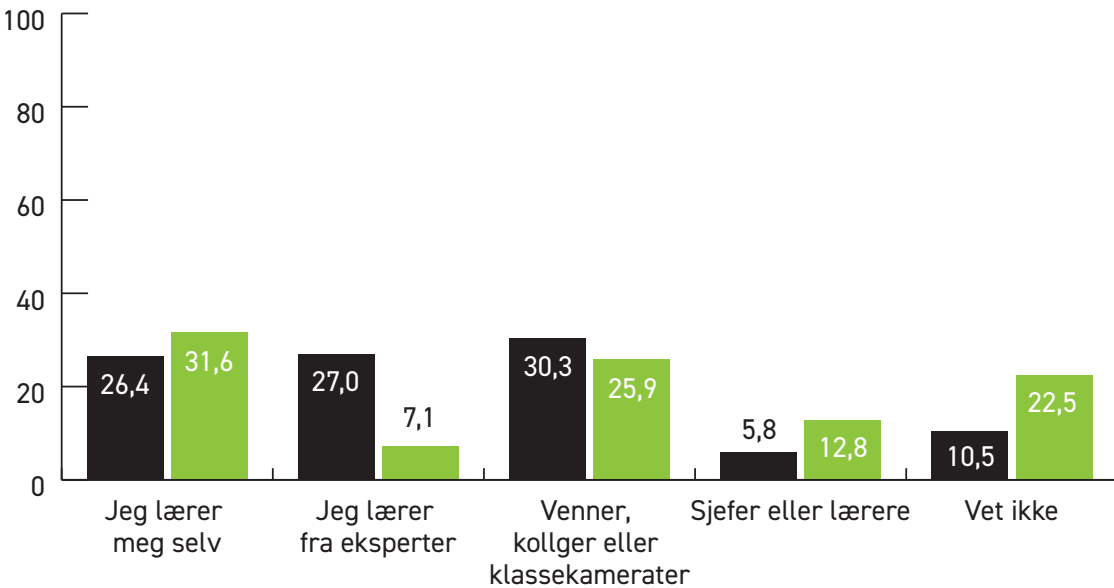
Ungdom får mindre opplæring enn folk flest.

Urovekkende høy andel som ikke vet om de har fått opplæring

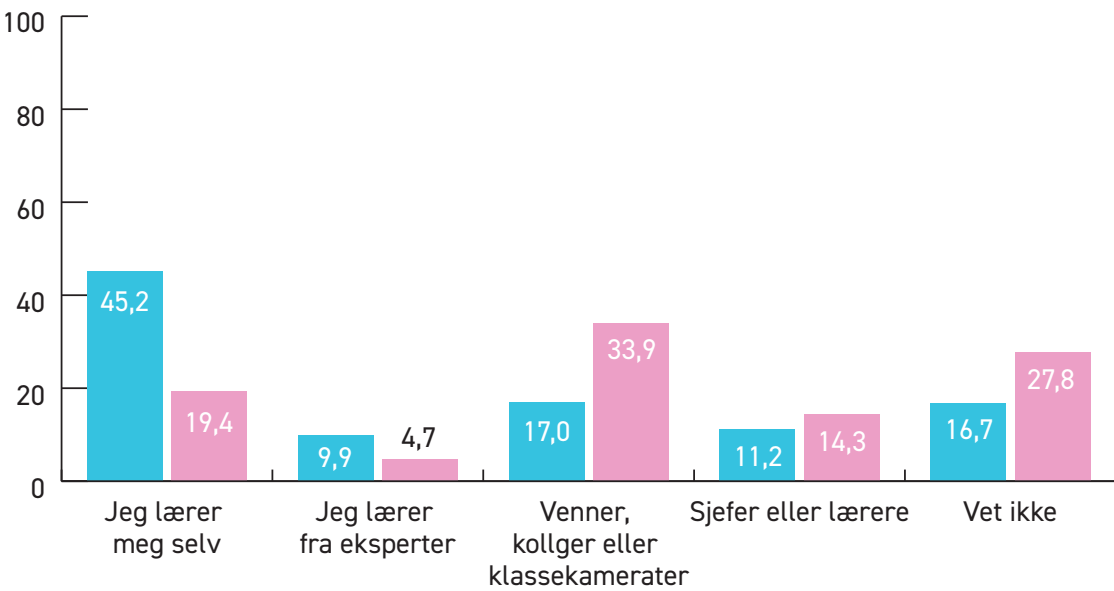
54% mener at de har fått bedre ferdigheter etter opplæring

I befolkningen forøvrig mener 77% dette

Hvem lærer du mest om informasjonssikkerhet av?
(resultat i prosent)

Hvem lærer du mest om informasjonssikkerhet av?
(resultat i prosent)

Hvem lærer de av?

Kun 7% lærer av eksperter

Mange lærer av seg selv, eller fra sine venner. Mange vet ikke.

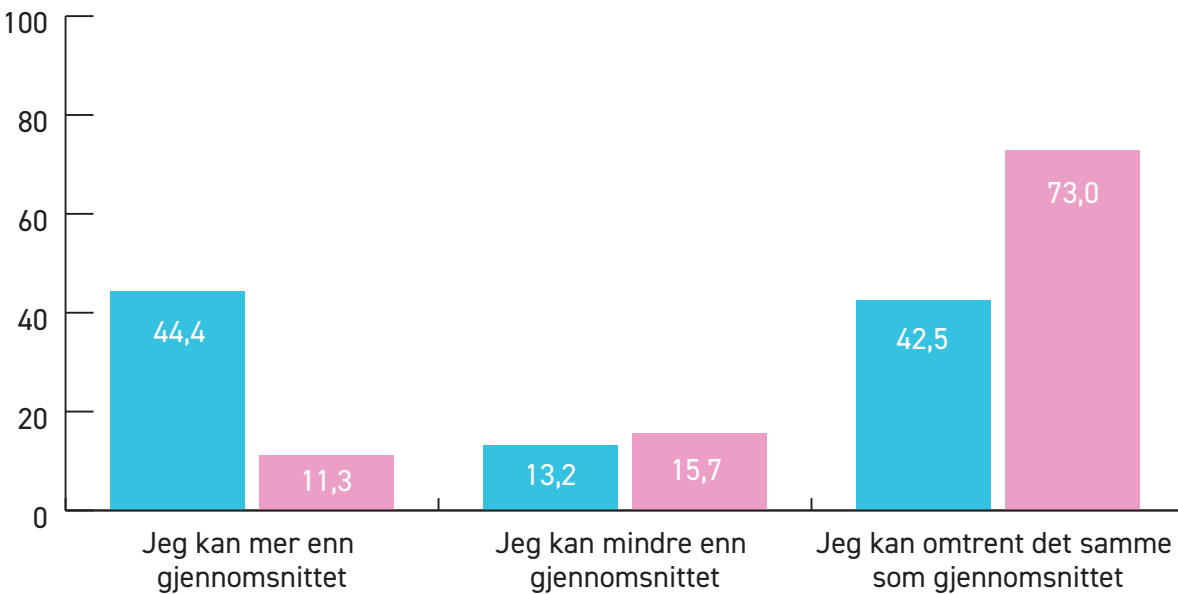
Store kjønnsforskjeller

Dette er svært problematisk. Ingen har kontroll på hva som læres bort. Ferdigheter er én ting, men vi må ikke glemme holdninger og verdier

Hvor er forbildene?

Vurdering av egen kunnskap

Kan du mer eller mindre om informasjonssikkerhet i forhold til resten av befolkningen? (resultat i prosent)

I snitt vurderer ungdom sin egen kunnskap lavere enn det befolkningen forøvrig gjør. (27% vs. 33%)

Kjønnforskjellen er gjeldende også her

Er det noe som heter "digital selvtillit"? Hva betyr den for det å tørre å ta i bruk noe nytt?

Har ungdom en sikker oppførsel på nett?

Våre funn

Sikker adferd

Normer for hva som er sikker adferd blir til gjennom standarder, rammeverk, lover, regler og hva fagfolk mener

I sum blir dette en normativ beskrivelse for hva som er riktig og galt

Vi har sett på mange av de viktige adferdstrekkene

Å bryte reglene

Halvparten av ungdommene vet at skolen har regler for informasjonssikkerhet

17% bryter reglene bevisst
(23,6% gutter og 11,1% jenter)

Det hender at jeg bevisst bryter regler for informasjonssikkerhet	Ungdom, %	Ansatte privat sektor, %	Ansatte offentlig sektor, %
Ja	17,0	14,1	7,8
Nei	36,8	64,7	74,9
Vet ikke	46,2	21,2	17,3

Passord

Svært mange bruker samme passord over alt

Unge har generelt dårligere passordvaner

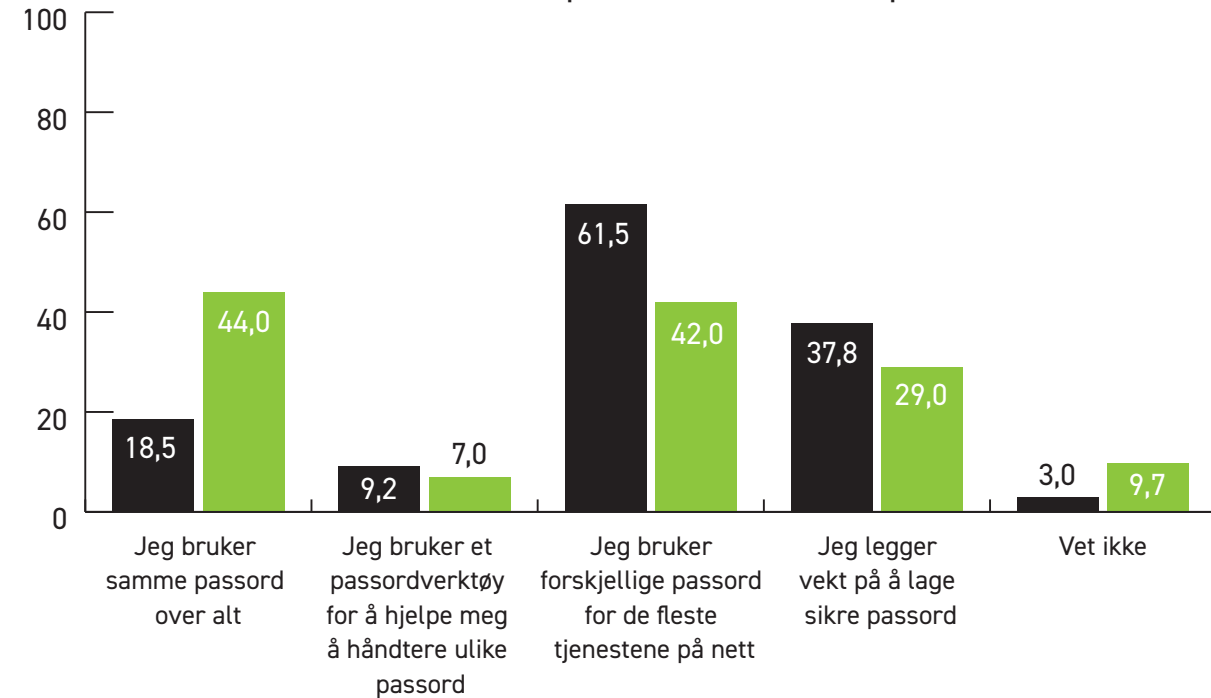
Medietilsynet (Barn og medier 2016):

19% av barn 9-16 kjenner passordet til vennene sine

11% sier at de har delt passordet sitt.

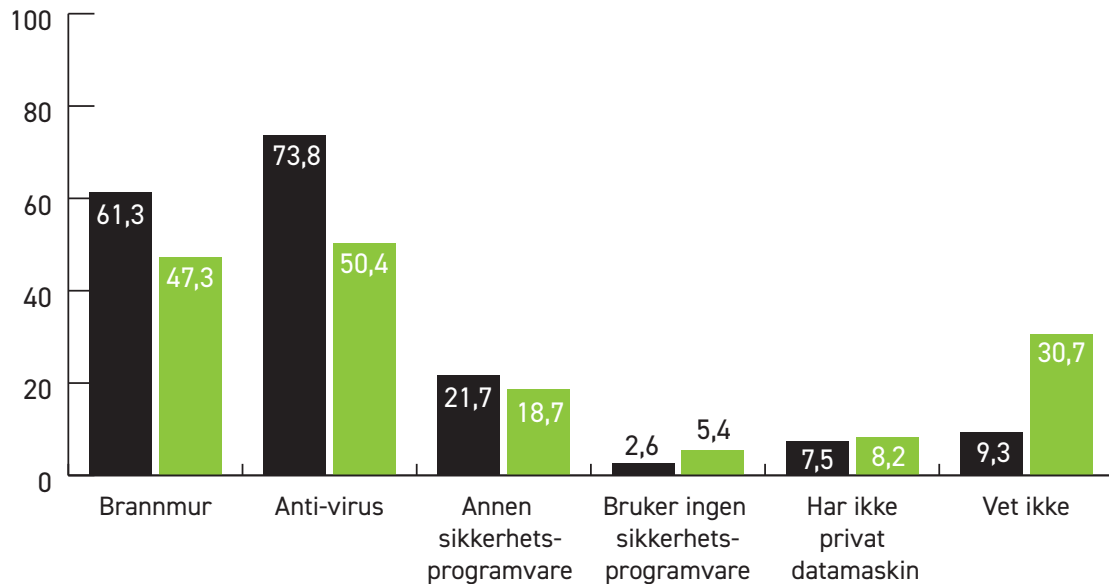
Tallene er økende for eldre ungdom

Hvordan bruker du passord? (resultat i prosent)

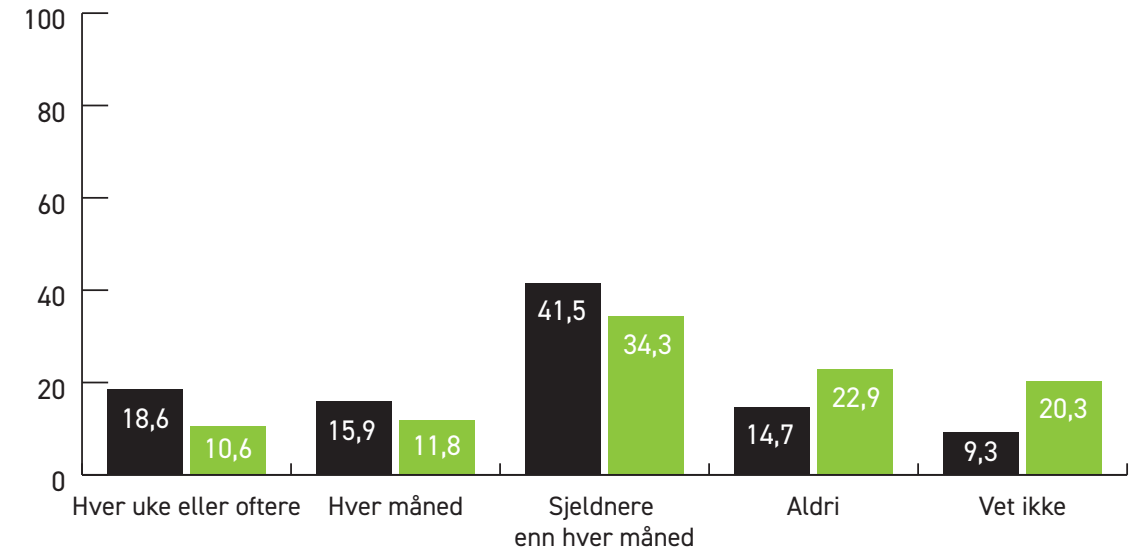

Andre sikkerhetsvaner

Hvilken sikkerhetsprogramvare har du på din private datamaskin?
(resultat i prosent)

Hvor ofte sikkerhetskopierer du data som er viktige for deg?
(resultat i prosent)

Hovedkonklusjon

Hovedkonklusjon

Kunnskapsnivået

Det starter med læring. Status er at den er alt for dårlig. Ingenting blir bedre før læringen er styrket

Verdier og holdninger

Å være en trygg digital innbygger er mer enn et sett med ferdigheter. Holdninger og normer spiller en stor rolle. Ungdom må få anledning til å utvikle disse tidlig

Kjønnforskjellen

Det er påvist store forskjeller mellom gutter og jenter. Vi vet for lite om konsekvensene, men vi vet at langt flere jenter søker hjelp når noe har gått galt

Våre råd

Våre råd

Vær gode digitale forbilder

Ansvaret ligger på utdanningsmyndighetene

Det er for viktig for samfunnsutviklingen til at vi kan overlate det til det enkelte hjem

Opplæringen i skolen må bli mye bedre. Det må også opplæringen for lærere, politi og helsepersonell

Ungdom og digital sikkerhetskultur

Takk for oppmerksomheten

Rapporten kan lastes ned på norsis.no

Les mer om kartlegging av digital sikkerhetskultur på sikkert.no

Rapporten er støttet av Senter for IKT i utdanningen